

Opinia o rozprawie doktorskiej mgra Bogusława R. Zagórskiego pt. „Spory wokół toponomastyki arabskiej i ich wpływ na polskie nazewnictwo geograficzne”

Dokonaniem naukowym, które uważam za spełniające kryteria rozprawy doktorskiej, jest cykl tematycznie jednolitych dziesięciu artykułów naukowych mgra Bogusława R. Zagórskiego w języku polskim i angielskim, publikowanych w latach 1972 – 2019 w prestiżowych pismach angielskich, arabskich i polskich. Artykuły te dotyczą wielu zagadnień szeroko pojmowanej toponomastyki związanej z nazewnictwem w świecie arabskim (a dodatkowo także szerzej – muzułmańskim). Językoznawca polonista musi wysoko cenić dorobek Doktoranta w zakresie normalizacji brzmienia i zapisu tych nazw w języku polskim. Ujednolicenie polskiej transkrypcji nazw arabskich jest zawarte już w pierwszym artykule z przedstawionego cyklu „Nazwy arabskie w polskiej geografii i kartografii na tle praktyki międzynarodowej”. Pomimo że artykuł pochodzi sprzed niemal półwiecza, zaproponowana w nim transkrypcja jest do dziś powszechnie stosowana w ważnych wydawnictwach encyklopedycznych i książkowych. Dalsze ustalenia badawcze mgra Zagórskiego w tym zakresie, zawarte w innych artykułach przedstawionego zbioru, pokazują wariantywność transkrybowania, narastającą z czasem, wskutek stosowania rozmaitych metod i pomijania właściwej etymologii nazw.

Drugim osiągnięciem doktoranta widocznym w przedstawionym zbiorze, a interesującym polonistę, są rozważania dotyczące definiowania egzonomów i endonomów świata arabskiego w polskiej praktyce leksykograficznej i kartograficznej. Artykuły te zawierają ciekawą interpretację, dotyczącą nie tylko samego definiowania omawianych terminów, lecz także zjawisk, które towarzyszą procesom egzonomizacji nazw.

Pozostałe artykuły dotyczą zagadnień związanych z przyswajaniem polskich nazw geograficznych w arabskiej tradycji nazewnicznej i z tego powodu są ważne przede wszystkim dla arabistów, choć polonistę interesuje na przykład dobór polskich nazw geograficznych w źródłach arabskich.

Przestawiony zbiór artykułów jest niewątpliwie osiągnięciem naukowym zasługującym na potraktowanie go jako dysertacji doktorskiej, gdyż analizy i wnioski w nim zawarte są ważnym wkładem do poznania skomplikowanych zagadnień związanych z przyswajaniem geograficznego nazewnictwa arabskiego w polszczyźnie oraz polskich nazw geograficznych w piśmiennictwie arabskim (a także szerzej – muzułmańskim). Jednocześnie rozwiązania w zakresie uporządkowania, a nawet normalizacji kwestii związanych z tym nazewnictwem podane w tych pracach są dziś dyskutowane, a także w większości przyjęte w kręgach specjalistów, co jest potwierdzeniem dobrej pozycji naukowej Doktoranta w kręgu arabistów.

Andrzej Marliczka

Warszawa 3. 06. 2019 r.